

SEKTÖREL HABERLER

Istanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu
İmalat PMI, Nisan'da 33,4 olarak gerçekleşti**Nisan 2020 Önemli Noktalar:**

- COVID-19 üretim ve yeni siparişlerde belirgin yavaşlamaya yol açtı
- İstihdam azalma kaydetti
- Türk lirasındaki değer kaybı girdi maliyetlerinin yükselmesine neden oldu

Istanbul Sanayi Odası ve IHS Markit'ten elde edilen PMI® anket verileri, koronavirüs (COVID-19) salgını ve salgının yayılmasını önlemeye yönelik tedbirlerin sonucu olarak imalat sektöründeki yavaşlamanın şiddetlendiğine işaret etti. Üretim ve yeni siparişler benzeri görülmemiş oranlarda geriledi ve buna bağlı olarak firmalar istihdam düzeyini ve satın alma faaliyetlerini azalttı. Türk lirasındaki değer kaybının fiyatlar üzerinde yol açtığı yukarı yönlü baskıya rağmen enflasyon oranları Mart ayındaki düzeylerin altında gerçekleşti.

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayinin kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet göstergesi; yeni siparişler, fabrika çıkışları, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve satın alma stokları gibi göstergelerden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Mart'ta 48,1 olarak ölçülen PMI Nisan'da 33,4'e gerileyerek imalat sektöründe belirgin bir yavaşlamaya işaret etti. Söz konusu yavaşlama, küresel finansal krizden beri en yüksek oranda gerçekleşti.

Nisan'da imalatçıların yaygın bir şekilde üretime ara verdikleri görülürken bu durum hem üretim hem de yeni siparişlerde ciddi yavaşlamalara yol açtı. Her iki göstergede de anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en belirgin ivme kaybı gözlemlendi. Toplam yeni siparişlerdeki azalmanın yanı sıra, salgının küresel ölçekte tüm pazarları etkilemesi sonucu, firmaların yeni ihracat siparişlerinde de sert yavaşlama kaydedildi.

Yeni siparişlerdeki yetersizlik, firmaların son dört ayda ilk kez istihdam düzeyini azaltmalarına yol açtı. Söz konusu düşüş son 11 yılın en yüksek oranında gerçekleşti.

Nisan'da satın alma faaliyetleri azalırken bu durum girdi stoklarındaki düşüşün hızlanmasına katkıda

bulundu. Veriler COVID-19 salgınının tedarik zincirlerini de önemli ölçüde etkilediğine işaret etti. Anket katılımcıları, bazı tedarikçilerin üretime ara verdiğini, ayrıca girdi temini ve lojistikte sorunlar yaşandığını belirtti. Bunlara bağlı olarak, girdilerin teslimat sürelerinde anket tarihinin en yüksek artışı görüldü.

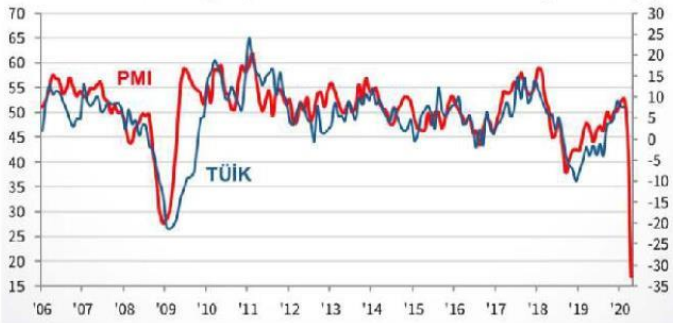
Girdi maliyetleri belirgin bir şekilde yükselmeyi sürdürdü, ancak artış Nisan ayında son üç ayın en düşük oranında gerçekleşti. Firmalar genel olarak, girdi fiyatlarında artışa yol açan temel faktörün Türk lirasındaki zayıflık olduğunu belirtti.

İmalatçılar, girdi maliyetlerindeki yükselişe nihai ürün fiyatlarını artırarak karşılık verdi. Bununla birlikte, bazı firmaların siparişleri güvence altına almak için fiyatlarında indirimlere gitmesi enflasyon oranının Ocak ayından beri en düşük seviyeye gerilemesini sağladı.

Yorum:

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

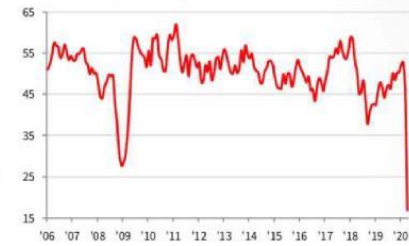
"Nisan ayı PMI verileri, COVID-19 salgınının ve salgına karşı devreye alınan sokağa çıkma kısıtlamaları önlemlerinin Türk imalat sektörü üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koydu. Üretim ve yeni siparişlerdeki yavaşlamalar, küresel finans krizinin etkilerinin en yoğun hissedildiği dönemdekinden bile daha yüksek oranda gerçekleşti. İş yüklerindeki sert düşüşe bağlı olarak yeni işe alımları sürdüremeyen firmalar, koşulların önümüzdeki dönemde iyileşmeye başlamasını umuyor."

Tarihsel bakış:
PMI Üretim Endeksi, 50 = değişme yok**Üretim Endeksi**

S: Üretim bir ay öncesine göre nasıl değişti ?

Nisan ayı verileri Türk imalat sektörü üretimine COVID-19 salgınına bağlı olarak sert bir şekilde yavaşladığına işaret etti. Anket katılımcıları, üretime ara verilmesi, kapasitede azalma ve sipariş iptalleri gibi geri dönüşlerde bulundu. Üretimdeki yavaşlama, anketin başladığı Haziran 2005'ten beri en yüksek oranda gerçekleşti.

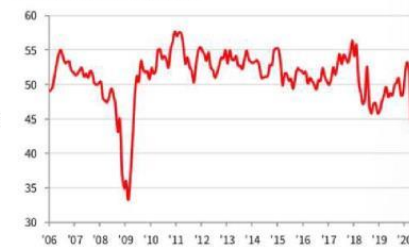
mevzan: 50 = bir önceki aya göre değişim yok

İstihdam Endeksi

S: Firmanızda çalışan sayısı bir ay öncesine göre nasıl değişti ?

Önceki üç ay üst üste istihdam artıran Türk imalatçıları Nisan ayında iş yüklerindeki gerilemeye bağlı olarak çalışan sayılarını azalttı. Söz konusu düşüş belirgin düzeyde ve son 11 yılın en yüksek oranında kaydedildi.

mevzan: 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Haziran'da

Rakamlar pozitifte döndü Piyasaya moral geldi

Covid-19'a karşı güçlü bir mücadele örneği sergileyen Türkiye, ekonomide yeniden bir başarı hikâyesi yazma sürecine girdi. Mayıs ayında makro verilerin iyileşmesi; konut, otomobil ile ticari taşıt satışlarında ibrenin yukarıya dönmesi umutları artırdı.

Çin'in Wuhan şehrinde ortaya çıkan, 7 kıtayı saran yeni tip Corona virüsü (Covid-19) tehdidini büyük ölçüde bertaraf eden Türkiye'de iç ve dış talebin artması tüm dünyanın dikkatini çekiyor. Virüsün ekonomiye darbe vurmaması adına alınan önlemler, açıklanan paketler hem üreticilere hem tüketicilere moral ile ümit aşıyor.

Buğra Kardan

PIYASA CANLANIYOR

Hükümetin firmaları hayata bağlamaya, güçlendirmeye dönük adımları meyve veriyor. Nitekim Merkez Bankası'nın politika faiz oranını yüzde 24'ten yüzde 8.25'e çekmesi yatırım iştahını kabarttı. Ayrıca kamu bankalarının konut, taşıt, tatil ve tüketim alanında kredi paketleri ilan etmeleri piyasayı canlandırdı.

RAKAMLAR DÜZELMEYE BAŞLADI

İlk 5 ayda otomobil satışları, 2019'un aynı dönemine nazaran yüzde 21.7 artarak 14 bin 258'e, hafif ticari taşıt satışları yüzde 13.9 artarak 36 bin 567'ye yükseldi. Pandemi nedeniyle duran ticari taşıt satışlarında mayısta kıpırdanma başladı. Geçen ay otomobil pazarı yüzde 7.6 daralırken, hafif ticari satışları yüzde 21.6 arttı.

Nisanda yüzde 55.5 azalarak 42 bin 783'te kalan konut satışlarında ilk sırayı 6 bin 113'le İstanbul almıştı. Bu ilimizi 4 bin 500'le Ankara, 2 bin 533'le İzmir takip etmişti. Konut kredi kampanyalarının etkisiyle mayısta kuvvetle muhtemel 42 bin 783 rakamı aşılacak.

ENFLASYON KONTROL ALTINDA

Ekonomi yönetimi tarafından hayata

Otomotivde canlılık sürüyor

	2019 / 5 ay	2020 / 5 ay	Değişim (%)
Otomobil	120.354	146.258	21.7
Hafif Ticari Araç	32.102	36.567	13.9
Toplam	152.456	183.095	26.1

PMI endeksi en hızlı artan ülke TÜRKİYE

	Nisan	Mayıs
Kapasite kullanım oranı	% 61.6	% 62.6
Ekonomik Güven Endeksi	% 51.3	% 61.7
PMI	% 33.4	% 40.9
Tüketici Güven Endeksi	% 54.9	% 59.5
İhracat İklimi Endeksi	% 19.1	% 34.1

4 haftalık harcama ortalaması

Tarih	Harcama Ortalaması (Milyar TL)
20 MART	20.4
24 NİSAN	14.0
22 MAYIS	16.4
29 MAYIS	16.2

Banka ve kredi kartı haftalık harcama tutarının 4 haftalık hareketi ortalaması 20 Mart'ta 20.4 milyar TL iken 24 Nisan'da 14 milyar TL'ye kadar geriledi. Sonrasında tekrar artışa geçti ve 22 Mayıs'ta 16.4 milyar TL'ye ulaştıktan sonra 29 Mayıs'ta 16.2 milyar TL oldu.

geçirilen tedbirler sayesinde enflasyonun mayısta nisana göre -sınırlı bir oranda- yüzde 1.36 artması ise yüreklere su serpti. Fiyat denetimlerine ağırlık verilerek, stoklar yakın markaja alınarak, üretim ve tedarikle ilgili sorunlar giderilerek tüketicilerin ceplerinin yanmasının önüne geçildi.

EKONOMİYE GÜVEN DUYULUYOR

İç ve dış şoklara karşı dayanıklılığı artan ekonomiye büyük güven duyuluyor. Öyle ki Covid-19'un gölgesinde geçen nisanda 66.8'e kadar gerileyen reel kesim güven endeksi, ihracat ve sabit sermaye yatırım (makine ile teçhizat) eğilimine

paralel olarak mayıs ayında 10.1 puan artıp 76.9'u buldu.

İBRE YUKARI YÖNLÜ

Ekonomi güven endeksi, mayısta bir önceki aya nispeten yüzde 20.4 artarak 61.7'ye ulaştı. Endeksi imalatçıların, perakendecilerin ve tüccarların olumlu kanaatleri, öngörülerini yukarı taşıdı. Tüketici güven endeksi ise mayısta bir önceki aya göre yüzde 8.5 arttı. Nisan'da 54.9 olan endeks, geçen ay 59.5'e dayandı.

Türkiye'ye sermaye akışı hızlanıyor. Borsa İstanbul (BİST) 100 Endeksi'ne yabancı yatırımcı girişi devam ediyor. Nite-

Elektrik tüketimi hızlandı

Tarih	Tüketim (TWh)
25 Mayıs	2.93
1 Haziran	3.55

Kartlı satışlar artıyor

Hafta	Tutar (Milyon TL)
24 Nisan	12.996
15 Mayıs	17.297
22 Mayıs	16.672
29 Mayıs	14.365

kim endeks, geçen ay prim yaptı. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve Tüketici Fiyat Endeksi'yle (TÜFE) indirdiğinde mayısta en fazla reel getiri BIST 100 endeksinden sağlandı.

SİPARİŞ YAĞIYOR

Nisan ayında 61.6 seviyesinde gerçekleşen imalat **sanayi** Kapasite Kullanım Oranı (KKO) da 1 puan artarak 62.6'ya çıktı. Pandemi tehdidinin büyük ölçüde bertaraf edilmesinin ardından Asya ve Avrupa ülkelerinden de siparişler gelmeye başladı. Buna bağlı olarak ihracat ivmelendi. Mayıs ihracatı nisana nazaran yüzde 10.84 arttı ve 10 milyon dolara yaklaştı.

Ticaret için iklim gayet elverişli. Keza **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi, mayıs ayında hızlı bir yükselişle yüzde 34.1 olarak kayıtlara geçti. Endeks, nisanda yüzde 19.1 mertebesindeydi.

En kötü geride kaldı

Ekonomi çevreleri, Türkiye'nin ikinci çeyrekte itibaren süratle toparlanmaya başlayacağını ve 2020'de de büyüyeceğini dile getirdi. En kötünün geride kaldığına işaret eden aynı çevreler, şu görüşleri paylaştı: "Türkiye'de faiz indirimlerine ilave olarak kredi musluklarının açılması konut ve otomotiv talebini arttırdı. Yatırımcılar da fabrika aramaya ya da BIST 100 Endeksi'ne dahil olmaya başladı. Dolayısıyla ikinci çeyrekte ilgili küçülme tahminleri tutmayacak. Covid-19 sıkıntısını ufak yara berelemlerle atlatacağız. Uluslararası Para Fonu'nun (International Monetary Fund-IMF) yüzde 5'lik küçülme tahmini de çok çok gerilerde kalacaktır."